12/04/2022

Η Μητρόπολη Μαρωνείας παρουσιάζει βιβλίο για τη Μικρασιατική Καταστροφή

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μαρωνείας και Κομοτηνής

Η Ιερά Μητρόπολη Μαρωνείας και Κομοτηνής, με αφορμή τη συμπλήρωση εκατό (100) ετών από τη Μικρασιατική Καταστροφή, θα παρουσιάσει το νεοεκδοθέν βιβλίο του συγγραφέως και συνεργάτου της Μητροπόλεως, Δημητρίου Α. Μαυρίδη, υπό τον τίτλον : «Από τον Θρίαμβο στην Καταστροφή. 100 Χρόνια από τη Μικρασιατική Εκστρατεία και τη Μικρασιατική Καταστροφή». Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί την Παρασκευή, 15η Απριλίου ε. ε. και ώρα 19:00, στην αίθουσα του Τσανακλείου Μεγάρου (παλαιά Πρυτανεία).

Το βιβλίο θα παρουσιάσουν ο Αναπλ. Καθηγητής του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δ.Π.Θ. κ. Ιωάννης Μπακιρτζής και ο Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του Δ.Π.Θ. κ. Γεώργιος Χ. Τσιγάρας. Εν

συνεχεία, τον λόγο θα λάβει ο συγγραφέας του βιβλίου κ. Δημήτριος Α. Μαυρίδης και την εκδήλωση θα κλείσει ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μαρωνείας και Κομοτηνής κ. Παντελεήμων.

Η Ιερά Μητρόπολη καλεί το ευσεβές πλήρωμα αυτής να συμμετάσχει στην ως άνω εκδήλωση, η οποία αποτελεί αφετηρία εκδηλώσεων που θα λάβουν χώρα κατά το παρόν έτος και είναι αφιερωμένες στην Μικρασιατική Καταστροφή.

Ο Καθηγητής Μανώλης Βαρβούνης για την έκδοση του βιβλίου της Ιεράς Μητροπόλεως για τη Μικρασιατική Καταστροφή

Όπως είναι γνωστό, φέτος ο Ελληνισμός όπου γης τιμά την επέτειο των εκατό χρόνων από την Μικρασιατική Καταστροφή (1922 – 2022), με συγκίνηση, σεβασμό και ιστορική μνήμη. Όπως συνέβη και με την επέτειο των διακοσίων χρόνων από την έναρξη της Ελληνικής Επανάστασης (1821 – 2021), έτσι και πάλι η Εκκλησία πρωταγωνιστεί στους εορτασμούς, καθώς εκφράζει διαχρονικά το αίσθημα του λαού μας, πέρα από κάθε είδους προσωπικές, πολιτικές ή άλλες σκοπιμότητες.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ιερά Μητρόπολις Μαρωνείας και Κομοτηνής, όπως συστηματικά και αποτελεσματικά τίμησε και ανέδειξε την επέτειο της Εθνεγερσίας, έτσι και στην περίπτωση της φετινής σπουδαίας επετείου κινήθηκε έγκαιρα και αποτελεσματικά. Και η πρώτη της πρωτότυπη και σπουδαία ενέργεια, υπήρξε η έκδοση ενός μεγάλου και επιβλητικού τόμου, του οποίου η σημασία του περιεχομένου συναγωνίζεται την εξαίρετη τυποτεχνική εμφάνιση και μορφή, ώστε η τελειότητα να χαρακτηρίζει όχι μόνο την ουσία αλλά και την τυπογραφική παρουσίασή της.

Πρόκειται για το βιβλίο του Δημήτρη Α. Μαυρίδη με τίτλο «Από τον Θρίαμβο στην Καταστροφή. 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Εκστρατεία και τη Μικρασιατική Καταστροφή» (Κομοτηνή 2022, σελ. 482, μεγ. σχήματος). Βιβλίο που πέρα από τα κείμενά του περιλαμβάνει και 469 φωτογραφίες από τη συλλογή του συγγρ., καθώς και από τη συλλογή του Τάσου Τεφρωνίδη, εν πολλοίς άγνωστες και ανέκδοτες, η παρουσίαση των οποίων είναι από μόνη της εξαιρετική προσφορά στη σχετική βιβλιογραφία, και οι οποίες σε ορισμένες περιπτώσεις συμπληρώθηκαν από υλικό διαθέσιμο στο Διαδίκτυο.

Και βέβαια, η πλαισίωση του εικονογραφικού αυτού υλικού με τα κείμενα του βιβλίου, οδηγεί σε ένα μοναδικό συγγραφικό, πνευματικό και αισθητικό αποτέλεσμα, άξιο του σπουδαίου μέχρι σήμερα εκδοτικού έργου της Μητροπόλεως Μαρωνείας και Κομοτηνής, το οποίο, με την ουσιαστική συμβολή του Καθηγητή Γιώργου Τσιγάρα, προέδρου του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας του

Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, ήδη αριθμεί οκτώ σπουδαίους τίτλους για μερικούς από τους οποίους έχουμε γράψει και στο παρελθόν, με την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την ευλογία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαρωνείας και Κομοτηνής κ. Παντελεήμονος. Πρόκειται λοιπόν για ένα έργο που τόσο με τον λόγο, όσο και με την εικόνα αναφέρεται στα γεγονότα και τις εξελίξεις που ουσιαστικά διαμόρφωσαν την σημερινή κατάσταση και παρουσία του Ελληνισμού, στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και στην ανατολική λεκάνη της Μεσογείου, ευρύτερα.

Μετά τον πρόλογο του Σεβασμιωτάτου (σ. 13) και την εισαγωγή (σ. 15), το βιβλίο περιλαμβάνει τρία κύρια μέρη. Το πρώτο έχει τίτλο «Μύθος και ιδεολογία στην ελληνική ιστορία», και αποτελείται από τις ενότητες «Τόπος και Πατρίδα» (σ. 21), «Η εμφάνιση των Τούρκων και η είσοδός τους στη Μικρά Ασία» (σ. 75), «Οι Έλληνες και οι Βάρβαροι» (σ. 81) και «Η κρίση ταυτότητας του Νέου Ελληνισμού» (σ. 103). Στο κεφάλαιο αυτό ο συγγρ. μας εισάγει στην ιστορική συγκυρία αλλά και στα ιδεολογικά ρεύματα του Ελληνισμού που στήριξαν την στάση των Ελλήνων από τα τέλη του 19ου ως και την τρίτη δεκαετία του 20ού αιώνα, και διαμόρφωσαν το τοπίο επί του οποίου στηρίχθηκαν οι εξελίξεις που οδήγησαν στα καταιγιστικά ιστορικά γεγονότα, τα οποία κατέληξαν στην Μικρασιατική Καταστροφή. Κάνει λόγο για λαϊκές προφητείες και παραδόσεις, για νοοτροπίες και συμπεριφορές, για την λειτουργία των θεσμών και τις γενικότερες εξελίξεις που οδήγησαν στην παρακμή της οθωμανικής αυτοκρατορίας και στην αναπτέρωση των ελπίδων του δούλου Γένους. Και το κάνει με τρόπο που φανερώνει την δική του άποψη για τα πράγματα, αλλά και φανερώνει μια κριτική από μέρους του αφομοίωση της σχετικής πλούσιας βιβλιογραφίας.

Το δεύτερο μέρος έχει τίτλο «Συνοπτική εξιστόρηση των γεγονότων κατά τη Μικρασιατική Εκστρατεία και Καταστροφή». Προηγείται ένας πολύτιμος και εξαντλητικός χρονολογικός πίνακας (σ. 113), πραγματικό instrumentum studiorum, και ακολουθούν τα σχετικά με τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο, τις επιπτώσεις στην οθωμανική αυτοκρατορία, τη στάση και το έργο του Ελευθερίου Βενιζέλου, τις διασκέψεις και τις συνθήκες των Βερσαλλιών, των Σεβρών και της Λωζάννης, την αποβίβαση των Ελλήνων στη Σμύρνη, το 1919, τις εκλογές του 1920 με τις ποικίλες αλλαγές που έφεραν, την συνέχιση της Μικρασιατικής Εκστρατείας, την επιθετική πορεία προς την Άγκυρα το 1921 και την διάλυση του Ελληνικού Στρατού το 1922, που κατέληξε στην Καταστροφή και τον όλεθρο της Σμύρνης και του Μικρασιατικού Ελληνισμού, με όλες τις τραγικές συνέπειές της για τους πρόσφυγες. Και συνεχίζει με την συνθήκη ανακωχής των Μουδανιών, την εγκατάλειψη και την εκκένωση της Ανατολικής Θράκης, την δίκη των Έξ, το προσφυγικό πρόβλημα, και την καταστροφή του Ανατολικού Ελληνσιμού (σ. 277), με μια συστηματική προσπάθεια κατανόησης της εκστρατείας στη Μικρά Ασία και

της καταστροφής που επηκολούθησε (σ. 272). Τελειώνει μάλιστα το κεφάλαιο αυτό με την απώλεια των «πλεονεκτημάτων της Δύσης» (σ. 285), το τέλος του οριενταλισμού, τους εξοπλισμούς και τις πολεμικές συγκρούσεις καθώς και τις πληθυσμιακές εκρήξεις και τις πληθυσμιακές ανισορροπίες στο νέο τριμερή Κόσμο.

Το τρίτο μέρος έχει τίτλο «Φωτογραφικές ιστορίες και σημαντικά κείμενα» (σ. 297). Εδώ περιλαμβάνονται ιστορικές φωτογραφίες από την πορεία της XIIης Μεραρχίας, την υποχώρηση της Υγειονομικής Υπηρεσίας, το ημερολόγιο ενός ναυτικού, τη ζωή στην Αδριανούπολη και την παραμονή στο Εσκί Σεχήρ (σ. 299). Επίσης, σημαντικά κείμενα για την κατανόηση των γεγονότων και της ευρύτερης ιστορικής συγκυρίας (σ. 375), όπως η Συνθήκη των Σεβρών, τα μνημόνια συνεργασίας και συνομιλιών Ελλήνων πολιτικών του 1921, την αγόρευση του Λόυδ Τζώρτζ στη Βουλή των Κοινοτήτων, στις 4 Αυγούστου 1922, την έκθεση του Κωνσταντίνου Μαζαράκη για τη συνθήκη των Μουδανιών, την τελευταία επιστολή του αγίου Χρυσοστόμου Σμύρνης στον Ελευθέριο Βενιζέλο, στις 25 Αυγούστου 1922, την ανταπόκριση της Κλερ Σέρινταν από το ολοκαύτωμα της Σμύρνης και την Συνθήκη της Λωζάννης.

Ο τόμος ολοκληρώνεται με βιογραφικά στοιχεία για τους πρωταγωνιστές των γεγονότων (σ. 429), επίλογο (σ. 459), εκτενή και ενημερωμένη βιβλιογραφία (σ. 461), η οποία χρησιμοποιήθηκε από τον συγγρ. χωρίς να παρατίθεται σε βιβλιογραφικές παραπομπές εντός των κειμένων, που θα τα βάραιναν για τον μέσο αναγνώστη, και χρηστικό ευρετήριο ονομάτων και θεμάτων (σ. 473). Και βέβαια, σε όσα προηγήθηκαν πρέπει να προστεθούν και οι κατατοπιστικές λεζάντες των 469 φωτογραφιών του τόμου, που επεξηγούν τα εικονιζόμενα και συμπληρώνουν τα κείμενα που περιλαμβάνονται στις σελίδες του βιβλίου, όπως αυτά παραπάνω συνοπτικά παρουσιάστηκαν.

Ο συγγρ. του τόμου, ο Δημήτρης Α. Μαυρίδης, έχει γεννηθεί το 1942 στην Φλώρινα, καταγόμενος από την Ραιδεστό της Ανατολικής Θράκης, και μεγάλωσε στην Ξάνθη. Πέρα από τις επαγγελματικές κατευθύνσεις του, καθώς είναι πολιτικός μηχανισμός, ασχολήθηκε με τη ζωή και τον πολιτισμό της Ανατολικής Θράκης και του Ελληνισμού της Ανατολής, έγραψε και δημοσίευσε αρκετά σημαντικά βιβλία και είναι σημαντικός συλλέκτης φωτογραφιών και τεκμηρίων από τον θρακικό και τον μικρασιατικό χώρο. Για το έργο του μάλιστα το Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης τον τίμησε με τον ύψιστο ακαδημαϊκό τιμητικό τίτλο, αυτόν του Επίτιμου Διδάκτορα. Για δε τον παρόντα τόμο, τον οποίο όχι μόνο έγραψε, συγκρότησε, και φρόντισε, συνεργάστηκε με την Εύη Γραμματικοπούλου, που ασχολήθηκε με τη σχεδίαση του βιβλίου, πάνω σε μια ιδέα που εκπήγασε από την σκέψη και τους σχεδιασμούς του

Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μαρωνείας και Κομοτηνής κ. Παντελεήμονος, που συνέβαλε καθοριστικά στην ολοκλήρωση του έργου.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι πρόκειται για μια μοναδική έκδοση, όχι μόνο επειδή περιλαμβάνει εν πολλοίς πρωτότυπες και ανέκδοτες φωτογραφίες, όχι μόνο επειδή εικονογραφεί και περιγράφει τα γεγονότα και τις συνέπειες της Μικρασιατικής Εκστρατείας και της Μικρασιατικής Καταστροφής, αλλά κυρίως διότι περιλαμβάνει μια προσωπική και πρωτότυπη ματιά στα πράγματα, τις αιτίες, τις ρίζες και τα αποτελέσματά τους, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Το βιβλίο αυτό συνιστά μια πρωτότυπη συμβολή, που συνδυάζει λόγο και εικόνα, και που με βάση την κριτική γνώση και αντιμετώπιση της σχετικής βιβλιογραφίας καταλήγει σε συμπεράσματα και συνθέσεις που αποπειρώνται να ερμηνεύσουν, να αναλύσουν και να εξηγήσουν στάσεις, πρόσωπα, ρόλους, καταστάσεις, ιδέες και πράξεις ιστορικές. Κι αυτό επειδή ασχέτως επιμέρους συμπερασμάτων για τα οποία μπορεί κανείς να έχει άλλη άποψη, το έργο στο σύνολό του είναι λαμπρό και αξιοθαύμαστο.

Με δυο λόγια, αποτελεί το παρουσιαζόμενο εδώ βιβλίο του κ. Δημητρίου Μαυρίδη συμβολή για την οποία μόνο ευγνωμοσύνη μπορούμε να αισθανθούμε, τόσο για τον συγγραφέα, όσο και για την Ιερά Μητρόπολη Μαρωνείας και Κομοτηνής και τον λόγιο Επίσκοπό της.